

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 12.02.2014, sp. zn. 25 Cdo 2911/2013, ECLI:CZ:NS:2014:25.CDO.2911.2013.1

Číslo: 55/2014

Právní věta: Uplatnil-li žalobce včas podanou žalobou nárok na náhradu škody uvedením do původního stavu, nemůže žalovaný úspěšně uplatnit námitku promlčení jen proto, že po uplynutí promlčecí doby žalobce změnil žalobní návrh tak, že požadoval náhradu škody v penězích.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 12.02.2014

Spisová značka: 25 Cdo 2911/2013

Číslo rozhodnutí: 55

Číslo sešitu: 5

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Náhrada škody, Promlčení, Změna návrhu na zahájení řízení

Předpisy: § 100 obč. zák.

§ 442 odst. 2 obč. zák.

§ 95 odst. 1 o. s. ř.

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Žalobce se domáhal na žalovaných náhrady škody spočívající v nákladech na opravu domu v K., jehož je žalobce výlučným vlastníkem, s odůvodněním, že dům je vážně poškozen v důsledku zanedbání údržby kanalizační přípojky ve vlastnictví 1. žalovaného provozované 2. žalovanou.

O k r e s n í s o u d v Kolíně rozsudkem ze dne 16. 2. 2012, ve znění opravného usnesení ze dne 13. 9. 2012, uložil žalovaným povinnost zaplatit společně a nerozdílně žalobci 515 193 Kč, zamítl žalobu co do částky 247 561 Kč a rozhodl o náhradě nákladů řízení. Soud dospěl k závěru, že oba žalovaní odpovídají za škodu vzniklou žalobci poškozením domu v jeho vlastnictví podle § 420 odst. 1 obč. zák. Protiprávní úkon prvního žalovaného shledal soud v tom, že porušil svou povinnost podle § 127 obč. zák. a § 8 zákona č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích, tím, že jako vlastník dostatečně nezajistil řádné provozování kanalizačního řádu tak, aby tím nezpůsobil jinému škodu. Druhý žalovaný podle soudu porušil svou povinnost vyplývající ze smlouvy o provozování veřejného vodovodu, podle níž měl provádět údržbu a opravy svěřeného majetku. Protiprávní úkony obou žalovaných byly podle soudu v příčinné souvislosti s poškozením domu žalobce, neboť v řízení bylo prokázáno, že příčinou statického narušení domu bylo právě podmáčení podloží způsobené havarijním stavem kanalizace. Soud rovněž shledal 30% spoluúčast žalobce na vzniklé škodě a dovodil, že pokud šlo o částku 26 764 Kč, byl nárok promlčen.

K odvolání obou žalovaných K r a j s k ý s o u d v Praze rozsudkem ze dne 21. 11. 2012 v napadených výrocích rozsudek soudu prvního stupně ve znění opravného usnesení potvrdil a rozhodl o náhradě nákladů odvolacího řízení. Odvolací soud se ztotožnil se skutkovými i právními závěry okresního soudu. Neshledal, že by došlo k promlčení celého nároku v důsledku změny petitu žaloby z požadavku uvedení do původního stavu na náhradu škody v penězích, neboť vždy šlo o jediný nárok. Odvolací soud vyšel ze zjištění, že první žalovaný jako vlastník a druhý žalovaný jako správce a provozovatel, zanedbali údržbu kanalizační stoky do té míry, že její stavební stav byl havarijní, zdivo stoky bylo narušeno a neobsahovalo téměř žádné pojivo, které bylo vyplaveno, dále přípojky v místě před domem žalobce byly napojeny do kanalizace netěsně, tedy tak, že okolo nich unikala do podlaží dešťová i splašková voda. Odvolací soud uzavřel, že první žalovaný zanedbal povinnost vlastníka řádně pečovat o svůj majetek, druhý žalovaný zanedbal povinnost provozovatele a správce řádně udržovat spravovaný majetek, eventuálně upozornit vlastníka na havarijní stav stoky, čímž oba žalovaní porušili ustanovení § 415 obč. zák., a proto jsou odpovědní za škodu vzniklou žalobci spočívající ve statickém narušení domu. Odvolací soud též přisvědčil závěru o výši škody přiznané žalobci, jelikož rozsah nezbytných prací nutných k potřebnému zajištění domu vychází ze znaleckého posudku a v něm vyčíslených nákladů ve výši 762 754 Kč.

Proti rozsudku odvolacího soudu podal druhý žalovaný dovolání, jehož přípustnost dovozuje z ustanovení § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. a podává je z důvodu nesprávného právního posouzení věci; neztotožňuje se ani se skutkovými závěry soudů. Namítá, že žalobcem – po uplynutí promlčecí doby dne 30. 6. 2009 – uplatněný nárok na peněžité plnění je jiným nárokem, než který byl uplatněn na počátku řízení ve formě naturální restituce. Má za to, že změnou žaloby a uplatněním nároku na finanční náhradu škody ze dne 2. 11. 2011, tj. po uplynutí objektivní promlčecí doby, nemůže být tento nárok žalobci přiznan a žaloba měla být s ohledem na žalovanými vznesenou námitku promlčení zamítnuta. Namítá, že objekt byl poškozen dříve než při havárii v roce 2006, a současně uvádí, že žalobce se může domáhat škody vzniklé na objektu až od roku 2004, kdy se stal jeho vlastníkem. Nesouhlasí též s postupem soudu při vyčíslení škody na domě a se závěrem, že k poškození domu došlo až po uvedené události. Podle dovolatele částka vyčíslená znalcem není ekvivalentem nákladů na uvedení domu do původního stavu a výše škody měla být zjištěna jinou metodou. Vytýká odvolacímu soudu, že směšuje dva pojmy, a to uvedení domu do původního stavu a zabránění dalšímu poškození domu jeho statickým zajištěním do budoucna. Pokud podle soudu měla škoda vzniknout až při havárii v roce 2006, není podle dovolatele nezbytné provádět statické zajištění domu pomocí pilotů až pod podzemní prostory. Naopak pokud je statické zajištění navržené znaleckým posudkem nutné, pak je dle dovolatele nutné z hlediska dlouhodobého propadu základů předpokládaného i v budoucnu a žalovaní se na tomto zajištění nemohou podílet, nebo alespoň ne výlučně. Navrhuje, aby dovolací soud rozsudek odvolacího soudu zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Ve vyjádření k dovolání druhého žalovaného žalobce neshledává ve změně formy nápravy škody důvod pro promlčení celého nároku, jelikož ke změně úhrady škody v penězích přistoupil žalobce z důvodu účelnosti v průběhu řízení. Uvádí, že po havárii v roce 1999 byla provedena odborná oprava domu, kterou z podstatné části zaplatil první žalovaný, a čelní stěna domu včetně základů byla tudíž v době nabytí domu žalobcem nepoškozena. Navrhuje, aby Nejvyšší soud dovolání druhého žalovaného jako nedůvodné zamítl.

N e j v y š š í s o u d dovolání zamítl.

Z o d ů v o d n ě n í :

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) posoudil dovolání – v souladu s čl. II. bodem 7 zákona č. 404/2012 Sb. a s čl. II bodem 2 zákona č. 293/2013 Sb. – podle ustanovení občanského soudního řádu ve znění účinném do 31. 12. 2012 a shledal, že bylo podáno včas, účastníkem řízení (§ 240 odst.

1 o. s. ř.), za splnění zákonné podmínky advokátního zastoupení dovolatele (§ 241 odst. 1 a 4 o. s. ř.), a že je přípustné pro řešení dosud dovolacím soudem neřešené právní otázky, zda změna žaloby z uvedení do předešlého stavu na náhradu škody v penězích po uplynutí promlčecí doby zakládá důvodnost žalovaným vznesené námitky promlčení.

Vzhledem k ustanovení § 3079 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, účinného od 1. 1. 2014, se věc posuzuje podle dosavadních předpisů, tedy podle zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění účinném do 31. 12. 2013, neboť k porušení právní povinnosti došlo před 1. 1. 2014.

Ustanovení § 442 odst. 2 obč. zák. ve znění novely provedené zákonem č. 550/1991 Sb. s účinností od 1. 1. 1992 dává přednost peněžité náhradě škody před uvedením do předešlého stavu. Tzv. naturální restituce vyloučena není, je však podmíněna jednak žádostí poškozeného, jednak tím, že tento způsob náhrady je možný a účelný. Vedle peněžní náhrady tedy nelze za tutéž újmu požadovat navrácení do předešlého stavu, neboť poskytnutí finanční reparaace vylučuje v daném rozsahu nárok na navrácení do původního stavu a naopak. Není ovšem vyloučena kombinace naturální restituce a peněžité náhrady v případě, že naturální restituce nevede k úplné nápravě vzniklé škody (např. opravou věci není odstraněno nastalé znehodnocení); v takovém případě lze za účelem plné náhrady škody doplnit naturální restituci peněžitým plněním. Pro vyhovění požadavku na uvedení poškozené věci do původního stavu musí být navíc splněn předpoklad, že je to možné a zároveň i účelné. Účelnost se posuzuje z hlediska hospodárnosti, možnost pak představuje kategorii objektivní, která je vyloučena tam, kde uvedení do předešlého stavu brání překážka objektivní povahy (srov. např. rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 27. 6. 2007, sp. zn. [25 Cdo 2032/2005](#), ze dne 21. 11. 2007, sp. zn. [25 Cdo 376/2006](#), a ze dne 22. 4. 2008, sp. zn. [25 Cdo 1030/2006](#), uveřejněné v Souboru rozhodnutí pod C 5251, C 5516 a C 6078, a rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 18. 3. 2009, sp. zn. [25 Cdo 567/2007](#)).

Uplatnil-li žalobce nejprve požadavek na uvedení věci do původního stavu a později změnil žalobní návrh (petit) na náhradu škody ve formě peněžitého plnění, neuplatnil změnou žaloby něco jiného ani nic více než v původní žalobě, jde stále o týž nárok na náhradu téže škody, pouze jiným, zákonem připuštěným způsobem. Přísluší-li volba způsobu náhrady škody poškozenému (žalobci), zároveň je však naturální restituce podmíněna možností a účelností takového plnění a tyto předpoklady jsou zjišťovány dokazováním v průběhu řízení, je nutno připustit, aby žalovaný v průběhu řízení změnil žalobu z naturálního na peněžité plnění, aniž by byl ohrožen uplatněním námitky promlčení žalovaným vznesené právě z důvodu takové změny žaloby. Opačný výklad by byl v rozporu s oprávněným zájmem žalobce na ochraně jeho majetku i s účelem institutu promlčení. Úvahy dovolatele o nelogičnosti či vnitřní rozpornosti závěrů odvolacího soudu dovolací soud nesdílí a má za to, že odvolací soud důvody svého rozhodnutí srozumitelně a přesvědčivě vyložil.

Další námitky dovolatele směřují proti skutkovým zjištěním ohledně stavebně technického stavu předmětného domu před havárií v roce 2006, včetně namítané nesprávnosti znalcem stanovené výše náhrady za uvedení narušeného domu do staticky stabilizovaného stavu; při zvažování přípustnosti dovolání podle § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. zjištěný skutkový stav nelze úspěšně zpochybnit. Skutkový závěr, na němž rozhodnutí odvolacího soudu spočívá, je možné v dovolacím řízení napadnout prostřednictvím dovolacího důvodu podle § 241a odst. 3 o. s. ř., jímž lze napadenému rozhodnutí vytýkat, že vychází ze skutkového zjištění, které nemá podle obsahu spisu v podstatné části oporu v provedeném dokazování, ovšem pouze za předpokladu dovolání přípustného podle § 237 odst. 1 písm. a) a b), popřípadě obdobného užití těchto ustanovení (§ 238a § 238a); v případě přípustnosti dovolání podle § 237 odst. 1 písm. c) o. s. ř. se k okolnostem uplatněným dovolacím důvodem podle § 241a odst. 3 o. s. ř. nepřihlíží (§ 237 odst. 3 o. s. ř.).

Protože rozsudek odvolacího soudu je z hlediska uplatněných dovolacích důvodů správný a protože nebylo zjištěno (a ani dovolatelem tvrzeno), že by byl postížen některou z vad uvedených v § 229

odst. 1, § 229 odst. 2 písm. a) a b) nebo v § 229 odst. 3 o. s. ř. anebo jinou vadou, která by mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, Nejvyšší soud dovolání podle § 243b odst. 2, části věty před středníkem, o. s. ř. zamítl.